

Ο φόβος τού θανάτου και η υπέρβασή του (Μητροπ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 7 Φεβρουαρίου, 2022

Ο πόνος και ο θάνατος είναι μεγάλα υπαρξιακά θέματα, τά όποια άπασχολούν όλους τούς άνθρωπους, ιδιαίτερα τούς νέους. Τά έρωτήματα για τότί **είναι ή ζωή και τί είναι θάνατος, ποιό είναι τό νόημα τής ζωής και τού θανάτου** είναι πάντοτε επίκαιρα. Ο Γερμανός φιλόσοφος Χάιντεγκερ έχει ύπογραμμίσει ότι τό έρώτημα «γιατί νά ύπάρχουν τά όντα και όχι τό τίποτα», είναι τό κεντρικό έρώτημα τής κλασικής μεταφυσικής.

Στήν συνέχεια θά παρουσιάσω, μέ μεγάλη συντομία, μερικές σκέψεις μου γύρω άπό τό σοβαρό αυτό θέμα.

1. Ο θάνατος άποτέλεσμα και πρόξενος τής άμαρτίας

Στήν διδασκαλία τής Έκκλησίας φαίνεται ότι **ό άνθρωπος δέν δημιουργήθηκε άπό τόν Θεό για νά πεθάνη, αλλά ό θάνατος είναι άποτέλεσμα τής άμαρτίας τών Πρωτοπλάστων**. Τό βιβλίό τής Παλαιάς Διαθήκης πού λέγεται «Γένεση» περιγράφει τά γεγονότα πού προκάλεσαν τόν θάνατο τού άνθρωπου.

Τό γεγονός είναι ότι ό θάνατος είσηλθε στήν ύπαρξη τού άνθρωπου, όχι ως τιμωρία τού Θεού, όπως διδάσκει ή δυτική θεολογία, αλλά ως έπιλογή τού άνθρωπου νά ζήσει μακριά άπό τόν Θεό. Ο δέ Θεός δέν δημιούργησε τόν θάνατο, αλλά έπέτρεψε τήν είσβολή του στόν άνθρωπο, ως ένα θηρίο, άπό μεγάλη φιλανθρωπία, **για νά μή μείνη τό κακό άθάνατο**. Στήν συνέχεια μέ τήν ένανθρώπησή Του ό Χριστός

προσέλαβε έκουσίως θνητό και παθητό σώμα, άκρως όμως καθαρό, προκειμένου να νικήση τον θάνατο και **νά γίνη τό φάρμακο τής άθανασίας**.

Ή κληρονομήση του θανάτου δέν είναι, όπως υποστήριζε ο ιερός Αύγουστίνος, κληρονομήση τής ένοχής των Προπατόρων, αλλά κληρονομήση των άποτελεσμάτων τής άμαρτίας, πού είναι, ή φθαρτότητα, ή θνητότητα και ή παθητότητα. Πράγματι, κατά την διδασκαλία των άγιων Πατέρων, οι λεγόμενοι δερμάτινοι χιτώνες μέ τους όποιους ένδύθηκε ο άνθρωπος, μέ την οίκονομία του Θεού, είναι ή φθαρτότητα, ή θνητότητα και ή παθητότητα πού έκφράζονται μέ την σύλληψη, την κυοφορία, την γέννηση, τον θηλασμό, την μεταποίηση τής τροφής, τις ασθένειες και τελικά τον θάνατο.

Σήμερα ή μοριακή βιολογία κάνει λόγο για τό θέμα τής βιολογικής κληρονομήσεως του θανάτου. Μέσα στα κύτταρα του ανθρώπου υπάρχουν και τά γονίδια των ασθενειών και τής γηράνσεως, τά όποια κληρονομούμε από τους γονείς μας. Τό λεγόμενο μιτοχονδριακό DNA, έκτός από την ζωτική ενέργεια πού παρέχει στα κύτταρα, συγχρόνως θεωρείται ότι είναι υπεύθυνο για την γήρανση· έτσι, ο θάνατος κληρονομεύεται από γενιά σε γενιά. Αυτό δείχνει ότι από την ώρα πού γονιμοποιήθηκε τό ώάριο υπάρχουν μέσα μας τά γονίδια τής γηράνσεως, δηλαδή τά γονίδια του θανάτου.

Έπειτα, μέσα στο σώμα μας πάντοτε υπάρχουν δυνάμεις τής ζωής, αλλά και δυνάμεις του θανάτου και μάλιστα συνδέεται στενά ή ζωή μέ τον θάνατο. Τά κύτταρα του οργανισμού μας, έκτός από τά κεντρικά νευροκύτταρα, πεθαίνουν στους περισσότερους ιστούς και δημιουργούνται νέα και σε αυτήν την διαδικασία όφείλεται ή παράταση τής ζωής. Ο θάνατος των κυττάρων διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: ή πρώτη είναι ο προγραμματισμένος θάνατος πού είναι μία φυσιολογική διαδικασία, κατά την όποια αυτοκτονούν τά κύτταρα, ή λεγομένη «άπόπτωση», και ή δεύτερη είναι ο μή φυσιολογικός θάνατος, πού λέγεται «νέκρωση». Βλέπουμε, λοιπόν, ότι από την αρχή τής συλλήψεώς μας «κουβαλάμε» σε όλη μας την ζωή τον θάνατο ως ένα παράξενο βιολογικά, αλλά και υπαρξιακό φορτίο.

Από πλευράς θεολογικής ο θάνατος δέν είναι μόνον άποτέλεσμα τής άμαρτίας, αλλά και δημιουργεί και τροφοδοτεί τά πάθη. Αυτό έχει την έξης έξήγηση: Ο άνθρωπος αισθάνεται ότι άργά ή γρήγορα θά έλθουν ασθένειες, οι όποιες θά τον οδηγήσουν στον θάνατο, γι' αυτό και δημιουργείται μία αυτοάμυνα μέσα του ως προσπάθεια αντιμετώπισεως αυτού του φαινομένου. Έπειδή ο άνθρωπος φοβάται ότι ή ζωή κάποτε θά γίνη χωρίς νόημα, γι' αυτό και προσπαθει να την κατοχυρώση. Αυτό έχει ως συνέπεια να αναζητᾶ ασφάλεια και εύδαιμονία στα πλούτη, στην δόξα και τις σωματικές απολαύσεις, προσπαθει να άποκτήση περιουσία για να αντιμετώπιση τό άγνωστο μέλλον. Ακόμη προσπαθει να ικανοποιήση τις ήδονές του, για να αντιμετώπιση την όδύνη του πόνου και του θανάτου.

Ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νά ἀσφαλισθῆ γιά τίς ἐνδεχόμενες δοκιμασίες τῆς ζωῆς του, ἢ συγκέντρωση πλούτου, ἢ κοινωνική κατοχύρωση, τά συντάξιμα χρόνια κλπ. εἶναι ἀποτελέσματα τοῦ φόβου πού προκαλοῦν οἱ ἀρρώστιες καί ὁ θάνατος καί ὅλα αὐτά τροφοδοτοῦν τά πάθη τῆς φιλοδοξίας, τῆς φιληδονίας καί τῆς φιλαργυρίας.

Ἐπομένως, ὁ θάνατος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας, ἀλλά στήν συνέχεια ἡ φθαρτότητα καί ἡ θνητότητα ἀυξάνουν τό πάθος τῆς φιλαυτίας, ἀπό τό ὁποῖο προέρχονται ἡ φιλοδοξία, ἡ φιληδονία καί ἡ φιλαργυρία.

2. Διαδοχικές κρίσεις θανάτου

Συνέπεια καί συνέχεια τοῦ προηγουμένου εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος περνᾷ διάφορες διαδοχικές κρίσεις στήν ζωή του, τίς ὁποῖες μπορούμε νά χαρακτηρίσουμε ὡς κρίσεις θανάτου.

Σύμφωνα μέ ψυχαναλυτικές ἀναλύσεις ὁ φόβος καί τό ἄγχος τοῦ θανάτου δημιουργοῦν διάφορα προβλήματα στόν ἄνθρωπο ἀπό τήν μικρή του ἡλικία καί γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος περνᾷ κρίσεις.

Τό παιδί μέχρι τήν ἡλικία τῶν 7-10 ἐτῶν βλέπει τόν θάνατο ὡς κάτι τό προσωρινό, ὡς ἕνα ταξίδι, ὡς κάτι τό ὁποῖο ἀνατρέπεται. Γι' αὐτό, ὅταν πεθαίνει ὁ παππούς ἢ ἡ γιαγιά, τό παιδί μπορεῖ νά προτείνει στους γονεῖς του νά βάλουν σόμπα στό μνημα, κατά τούς χειμερινούς μῆνες, γιά νά μή κρυώνουν. Ὁ Ἑλβετός ψυχολόγος J. Piaget, ὕστερα ἀπό ἔρευνες, ἔχει καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι τό παιδί στήν ἡλικία τῶν 7-10 ἐτῶν περνᾷ μιᾶ κρίση, ἀφοῦ τότε διαπιστώνει ὅτι ὁ θάνατος εἶναι μή ἀναστρέψιμο γεγονός. Αὐτό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά τό ἀπασχολῆ ὁ θάνατος καί νά ἀπευθύνῃ πολλές ἐρωτήσεις γύρω ἀπό αὐτόν.

Στήν ἐφηβική ἡλικία ἀναπτύσσονται τά ὑπαρξιακά ἐρωτήματα σχετικά μέ τό ποιό εἶναι τό νόημα καί ποιά εἶναι ἡ ἀξία τῆς ζωῆς. Στήν ἡλικία αὕτη ὁ ἔφηβος προσπαθεῖ νά χαράξῃ τήν πορεία του καί γι' αὐτό θέλει νά μάθῃ γιά τό νόημα τῆς ζωῆς σέ σχέση μέ τόν θάνατο, τόν ὁποῖο βλέπει γύρω του. Προσπαθεῖ νά βρῆ ἀπαντήσεις γιά τόν πόλεμο, τίς κοινωνικές ἀκαταστασίες, τίς ἐρωτικές ἀπογοητεύσεις κλπ. Πολλές φορές αὐτό τόν καταβάλλει. Οἱ συνεχεῖς ἐκρήξεις, ἡ ἀναρχία, ἡ ἐρωτική ἀπογοήτευση, ἡ γεύση τῶν ναρκωτικῶν οὐσιῶν ἔχουν πάντοτε σχέση μέ τήν ὑπαρξιακή κρίση τοῦ θανάτου. Ἀκόμη δέ καί ἡ κοινωνική ἀποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπου συνδέεται μέ αὐτήν τήν κρίση.

Στήν συνέχεια ὁ ἄνθρωπος στήν μέση ἡλικία περνᾷ πάλι μιᾶ ἄλλη κρίση, πού ἔχει σχέση ἀφ' ἑνός μέν μέ τίς κοινωνικές ἐπιτυχίες, ἀφ' ἑτέρου δέ μέ τίς ἀσθένειες, τήν πτώση τῶν σωματικῶν δυνάμεων, τήν ἀπογοήτευση ἀπό τήν ζωή του. Κυρίως, βλέπει ὅτι ἔχει καταξιωθῆ κοινωνικά, ἀλλά στερεῖται νοήματος γιά τήν ζωή.

Τέλος, υπάρχει και η κρίσιμη περίοδος της σύνταξης, της λεγομένης τρίτης ηλικίας, όταν πιά ο άνθρωπος βλέπει να έχουν περάσει τά χρόνια της ζωής του και όδεύη προς τόν θάνατο. Τότε εγείρονται αγωνιώδη ύπαρξιακά έρωτήματα πού έχουν σχέση μέ τό παρελθόν και τό μέλλον.

Όλες αυτές οι διαδοχικές κρίσεις έχουν ένα κοινό σημείο, κοινό θέμα πού είναι ο θάνατος και στην πραγματικότητα είναι ύπαρξιακές κρίσεις. Οι κρίσεις αυτές έχουν σχέση μέ τόν φόβο του θανάτου, τόν φόβο των άσθενειών, τήν γνώση ότι η ζωή περνά σύντομα, ότι μεγαλώνουμε γρήγορα, ότι θά καταστραφή ο κόσμος, και καταλήγει πολλές φορές στό να άπωθοϋμε τόν θάνατο από τήν ζωή μας και να μην έπιθυμοϋμε να δοϋμε κάποιον άρρωστο ή νεκρό.

Έκτός από όλες αυτές τίς έκδηλώσεις του φόβου ένώπιον του θανάτου, υπάρχουν και πολλές άλλες περιπτώσεις, οι όποιες δείχνουν αυτήν τήν βίωση του θανάτου. Για παράδειγμα οι γιορτές, οι επέτειοι, τά γενέθλια, έκτός από τήν χαρά, έχουν μέσα τους και ένα αίσθημα καταθλίψεως, γιατί σκεπτόμαστε τήν άπουσία αγαπητών ανθρώπων, καθώς επίσης ότι τά χρόνια περνούν και ότι πλησιάζουμε στό τέλος της βιολογικής ζωής. Ακόμη και, όταν πληροφορούμαστε τόν θάνατο ενός ανθρώπου, καταλαμβάνομαστε από λύπη, γιατί σκεπτόμαστε τόν δικό μας θάνατο.

Έτσι, η γνώση του θανάτου είναι πράγματι ένα «ύπαρξιακό φορτίο», τό όποιο «κουβαλάμε» σέ όλη μας τήν ζωή. Αυτό οδηγεί στό έρώτημα για τό ποιό είναι τό νόημα της ζωής και αυτό χαρακτηρίζεται ως ύπαρξιακή άγωνία. Συνήθως αυτό συνδέεται και μέ τόν φόβο της άβεβαιότητας του μέλλοντος. Αυτό πού ευχόμαστε «και του χρόνου» δείχνει ότι ύφέρπει μέσα μας η άποψη ότι ίσως του χρόνου δέν θά ζοϋμε.

Γενικά, ο θάνατος είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο, πού άπασχολεί όλους τούς ανθρώπους και, βεβαίως, τούς χαρακτηρίζει η άγωνία του θανάτου. Όταν μελετήσουμε τόν πολιτισμό και τήν ανθρώπινη ιστορία, θά δοϋμε μιά «πείνα άθανатоποίησης». Ο άνθρωπος θέλει να ζή αιώνια. Αυτό μαρτυροϋν τά μνημεία της τέχνης και άλλα δημιουργήματα πού είναι στην πραγματικότητα άπόπειρες του ανθρώπου να ξεπεράση τό φράγμα του θανάτου. Ο άγώνας του ανθρώπου έναντίον του θανάτου είναι πολύπλευρος. Ο βιολογικός μηχανισμός του σώματος άμύνεται έναντίον του θανάτου, τό ίδιο συμβαίνει και μέ τούς ψυχολογικούς μηχανισμούς. Τό κίνητρο της ανθρώπινης συμπεριφοράς δέν είναι άπλως η έπιδίωξη της ήδονής, αλλά η έπιβίωση της ύπαρξης.

Μέσα σέ αυτήν τήν προοπτική ο δυτικός άνθρωπος προσπάθησε να άπωθήση αυτό τό γεγονός του θανάτου από τήν ζωή του, ακόμη δέ και τά νεκροταφεία τά κατασκευάζει ως πάρκα, αλλά τελικά αυτό δημιουργεί μιά νεύρωση. Αυτός είναι ο λόγος για τόν όποιο στην Αμερική εισάγεται και στίς ιατρικές Σχολές μιά ιδιαίτερη

έπιστήμη που λέγεται *θανατολογία*, γιατί διαπιστώνεται ότι, όσο κανείς θυμάται και αντιμετωπίζει τον θάνατο και εξοικειώνεται με αυτόν, τόσο και περισσότερο απαλλάσσεται από ψυχολογικές και νευρολογικές καταστάσεις.

Διαπιστώνεται ότι η ζωή συνδέεται με τον θάνατο, όπως η ημέρα με την νύκτα. Αν η ημέρα έχει αξία και η νύκτα έχει μια μαγεία. Δεν μπορεί κανείς να αποκλείσει τον θάνατο από την ζωή του. Ο Χάϊντεγκερ (Heidegger) και ο Σάρτρ (Sartre) θεωρούσαν ότι ο θάνατος δίνει νόημα στην ύπαρξη του ανθρώπου και βοηθά στην ολοκλήρωσή του. Μέ την μνήμη του θανάτου ο άνθρωπος είναι δημιουργικός. Αν η βιολογική ζωή δεν είχε όρια, τότε ο άνθρωπος δεν θα αγωνιζόταν να κατορθώσει κάτι. Βέβαια, οι άθεοι υπαρξιστές θεωρούν ότι μετά τον θάνατο δεν υπάρχει τίποτε, αντίθετα οι Χριστιανοί πιστεύουμε στην ζωή μετά τον θάνατο.

3. Η τραγική τριάδα

Ο Βίκτωρ Φρανκλ (Victor Frankl), ο οποίος εκφράζει την τρίτη ψυχοθεραπευτική Σχολή της Βιέννης, ομιλώντας για τις αρχές της *λογοθεραπείας*, κάνει λόγο για την τραγική τριάδα που απασχολεί τον άνθρωπο και είναι: η ένοχη, ο πόνος και ο θάνατος.

Κάνοντας λόγο για ένοχη, έννοει την ένοχη, η οποία θεολογικά λέγεται άμαρτία, αλλά και την υπαρξιακή ένοχη που είναι σύμφυτη με την ανθρώπινη ύπαρξη, δηλαδή συνδέει την ένοχη με την ανυπαρξία νοήματος για την ζωή, καθώς και με το υπαρξιακό κενό. Στά κείμενά του συνδέεται στενά η ένοχη με τα υπαρξιακά γεγονότα που είναι ο πόνος και ο θάνατος.

Αναφερόμενος στον πόνο, έννοει τον γενικό πόνο που αισθάνεται κανείς στην ζωή του, σωματικό, ψυχικό και υπαρξιακό και κάνει λόγο για τό ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει να αγωνισθῆ για την ανάλυση και την αποφυγή του πόνου, αλλά πρέπει να είναι διατεθειμένος να υποφέρει στην ζωή του, με την προϋπόθεση ότι ο πόνος έχει νόημα ζωής. Μάλιστα τονίζει ότι, όταν ο άνθρωπος δεν μπορῆ να αλλάξει τα γεγονότα της ζωής του, τότε θα πρέπει να αναλαμβάνη την ευθύνη του πόνου του, να τον αποδέχεται, γιατί αυτό θα δώση νόημα στην ζωή του.

Στά κείμενά του γράφει ότι η έλευθερία του ανθρώπου δεν συνίσταται στην απελευθέρωσή του από τα δύσκολα και τα τραγικά γεγονότα, αλλά στην ελεύθερη στάση απέναντι στις δυσκολίες. Χαρακτηριστικά γράφει: «Οί ασθενείς ποτέ δεν απελπίζονται πραγματικά, έξ αιτίας του ίδιου του πόνου. Αντίθετα, η απελπισία τους έχει τῆ ρίζα της σέ κάθε περίπτωση αμφιβολίας, εάν ο πόνος τους έχει νόημα. Ο άνθρωπος είναι έτοιμος και πρόθυμος να επωμισθῆ κάθε πόνο μόλις μπορέσει να βρῆ ένα νόημα σέ αυτόν». Πάντως, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της εποχής μας είναι ότι οί άνθρωποι αναζητοῦν τῆν ευχαρίστηση και αποφεύγουν τόν πόνο.

Έπί πλέον ό θάνατος, πού εΐναι τό τρίτο στοιχείο τής τραγικής τριάδος, εΐναι αυτός πού βασανίζει πραγματικά τόν άνθρωπο. Δέν μπορεί κανείς νά αποφύγη τόν θάνατο, γιατί ἔχει προσωπικές ἐμπειρίες από τήν φθαρτότητα καί τήν θνητότητα καί από τόν θάνατο πού βλέπει γύρω του, καί καταλαβαίνει ότι ό θάνατος δέν εΐναι αποκύημα τής φαντασίας. Στήν λογοθεραπεία τοῦ Frankl ἕνα από τά βασικά ἀξιώματά της εΐναι ἡ προσωρινότητα τοῦ ἀνθρώπου ἐπάνω στήν γῆ. Ό άνθρωπος θά πρέπει νά συμφιλιωθῆ μέ αυτό τό γεγονός, γιατί τότε θά κάνη ὀρθή χρήση τοῦ χρόνου, θά ἀναπτύξη τήν δημιουργικότητά του καί θά ἀποκτήση νόημα ζωῆς.

Τά τρία αὐτά ὑπαρξιακά γεγονότα, ἡ λεγομένη τραγική τριάδα, ἤτοι ἡ ἐνοχή, ὁ πόνος καί ὁ θάνατος, εΐναι δεδομένα καί δέν μπορεί ὁ ἄνθρωπος νά τά αποφύγη, γι' αυτό καί πρέπει νά τά ἀποδεχθῆ. Ἡ στάση, τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος τηρεῖ ἀπέναντι σέ αὐτά, δείχνει κατά πόσον εΐναι πνευματικά ὄριμος.

4. Ἡ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου

Ἀπέναντι στίς διαδοχικές κρίσεις θανάτου πού περνᾶμε στήν ζωή μας δέν ὠφελοῦν οἱ διανοητικές θεωρίες, ἀλλά ἡ πίστη τήν ὁποία ἔχουμε ὡς πρός τήν ζωή καί τόν θάνατο καί μάλιστα **ἡ πίστη στήν νίκη τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στόν θάνατο, τήν ὑπέρβαση τοῦ θανάτου ἀπό τήν παρούσα ζωή καί τήν ἀνάσταση τῶν σωμάτων κατά τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ.**

Κατά τόν ἅγιο Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο (2^{ος} αἰώνας μ.Χ.), ὁ Χριστός εΐναι ὁ μόνος ἰατρός καί τό φάρμακο τής ἀθανασίας. Ἡ κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ μεταδίδει σέ ὅλο τόν ψυχοσωματικό ὀργανισμό τήν ἐνέργεια τής ἀθανάτου ζωῆς. Αὐτή ἡ ἄκτιστη Χάρη τοῦ Θεοῦ εἰσέρχεται στήν ψυχή καί τό σῶμα καί ἀγιάζει ὅλον τόν ἄνθρωπο. Στήν πραγματικότητα μέ τήν βρώση τοῦ Σώματος καί τήν πόση τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ γίνεται μιᾶ πνευματική μεταμόσχευση, γεμίζουμε ἀπό θεία ζωή. Ἐτσι δικαιολογοῦνται καί τά λείψανα τῶν ἀγίων τής Ἐκκλησίας. Κανονικά τά κύτταρα τοῦ σώματος, μέ τήν ἔξοδο τής ψυχῆς ἀπό αυτό, ἀποσυντίθενται. Ὅμως, στούς θεουμένους ἀγίους ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ κάνει ἀνάσχεση σέ αὐτόν τόν θάνατο τῶν κυττάρων καί γι' αυτό παρατηρεῖται τό φαινόμενο τής ἀφθαρσίας.

Ό Μέγας Ἀθανάσιος ἀναλύει διεξοδικά ότι δέν μπορούσε ὁ ἄνθρωπος νά ἐλευθερωθῆ ἀπό τόν θάνατο μέ μόνη τήν διδασκαλία τῶν Προφητῶν. **Αὐτός εΐναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ὁ Χριστός προσέλαβε ἐκουσίως παθητό καί θνητό σῶμα γιά νά νικήση τόν θάνατο.**

Τό συμπέρασμα εΐναι ότι ὁ ἄνθρωπος στήν ζωή του περνᾶ διάφορες διαδοχικές κρίσεις θανάτου, πού δημιουργοῦν πόνο, ἀλλά, ὅταν ζῆ μέσα στό ἀναστημένο Σῶμα

τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, μπορεῖ νά περάση καί διαδοχικές εὐλογίες ὑπέρβασης τοῦ θανάτου καί βίωσης τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μέ τήν κάθαρση, τόν φωτισμό καί τήν θέωση, ἢ ἀκόμη ἀπό δοῦλος νά γίνῃ μισθωτός καί τελικά υἱός καί φίλος τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτό τό βλέπουμε στούς ἀγίους, οἱ ὁποῖοι δέν φοβοῦνται τόν θάνατο, ἀλλά τόν ἐπιδιώκουν, τόν θεωροῦν φίλο καί τόν ἀναμένουν ὡς «ἐορταστικό γεγονός» (ἅγιος Σωφρόνιος Ἀθωνίτης), διότι θά τούς ὀδηγήσῃ στό οὐράνιο τμήμα τῆς Ἐκκλησίας. **Ἡ ὅλη ἐκκλησιαστική ζωή δέν ἐξαντλεῖται στήν ἱκανοποίηση τῶν συναισθημάτων καί σέ ἓνα κοινωνικό ἔργο, ἀλλά στήν θεραπεία καί τήν ὑπέρβαση τῆς φθαρτότητας καί τῆς θνητότητας, τήν ὑπέρβαση τοῦ θανάτου, ὁ ὁποῖος θάνατος μᾶς βασανίζει ἀπό τήν ὥρα τῆς συλλήψεώς μας, καί αὐτό γίνεται μέ τήν ἀληθινή ἐκκλησιαστική ζωή.**

[Δημοσιεύθηκε στό «Περιοδικό» τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκα» τῆς Νέας Ὑόρκης Σάββατο 22-Κυριακή 23 Ἰανουαρίου 2022. (Υπεύθυνη ἔκδοσης Γιάννα Κατσαγεώργη)]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: parembasis.gr)